

габровския търговецъ Никола Христо Палаузовъ да му се похвали и да му каже, че габровцитѣ сж българи и че братята му и Палаузовъ сж българи — славяни. Това заинтересувало всички българи търговци въ Одеса и по другитѣ градове, та се събудили, възродили и силно възраждали, че и тѣхниятъ народъ е билъ нѣкога силенъ, славенъ и ученъ. Сега турци и гърци го потискать, та е останалъ простъ и беденъ, ала той може да се засили и издигне, щомъ започне да учи децата си въ новитѣ училища, каквито имали вече всички образовани народи.

Сприятеляване между Априловъ и Венелина

Априловъ веднага написалъ писмо до Венелина и поискалъ да се запознае съ него, за да го разпита, какъ той е узналъ историята на българитѣ. Види се, че до това време Априловъ не билъ чувалъ нищо за българитѣ, нито за отецъ Паисиевата славяно-българска история, написана още презъ 1762 година. Априловъ и Венелинъ се сприятелили. Венелинъ разказалъ, че българитѣ иматъ много пѣсни, приказки, пословици, старовремски български пари, народна носия, манастири и много учени хора на времето си. Досега никой не ги е знаялъ. Чужденцитѣ разграбили българскитѣ старини. Време е — казвалъ Венелинъ, — да се отворять добри български училища, да се изучать българскитѣ деца, да се събератъ народнитѣ пѣсни, приказки, пословици, пари, ржкописи, медни, сребърни и златни старини — та отъ тѣхъ ще се разбере, че старитѣ българи не сж били простъ народъ, нито сегашнитѣ сж такива. Тѣ само сж потиснати.

Като чулъ това, Василий Априловъ обикналъ народа си, и се заелъ отъ все сърдце да му помогне. Той оставилъ всѣкаква друга работа и се заелъ, безъ да гледа слабото си здравие, съ най-голѣмъ трудъ да изучава народната история, народния езикъ, народнитѣ обичаи, нрави. Той решилъ да отвори непременно училище най-първо въ родното си мѣсто Габрово, а сетне да по-